

TAPIO PUOLIMATKA

USKO, TIETO JA MYYTIT

Tapio Puolimatka, *Usko, tieto ja myytit* (Uusi Tie, 2009, s.376) Tapio Puolimatka toimii kasvatuksen teorian ja tradition professorina Jyväskylän yliopistossa.

Muut kirjat: *USKO, TIEDE JA RAAMATTU* (Uusi Tie, 2008), *VIISAUDEN JA TIEDON AARTEET KRISTUKSESSA* (Otava, 2013). – Kaikkien näiden kirjojen referointi Missio Sakarjan sivuilla (missiosakarja.net / Kirja-arvosteluja).

SATTUMA OHJAA ELÄMÄÄ

Muutamien viime vuosien aikana olen huomannut, että elämäni kulkua ovat jossakin määrin ohjanneet "sattumat". Menneen joulun alla oli eräs tällainen tapaus. Laila-vaimoni on ollut 7.4.2007 tapahtuneen halvaantumisen jälkeen liikuntarajoitteinen. Hän sanoi ennen joulua: *"Minä en pääse ostamaan sinulle joululahjaa, mutta osta sinä itsellesi lahja."* Menin kirjakauppaan ja ostin Tapio Puolimatkan kirjan **Usko, tieto ja myytit**.

UUSI MAAILMA AUKEAA

Kun tulin uskoon 11.10.1961, en aluksi ollut kiinnostunut mistään "maallisesta". Luin vain Raamattua. Radio ja sanomalehdet eivät lainkaan kuuluneet ohjelmaan. Pitkään tämän jälkeenkin keskityin vain hengellisiin. Puolimatkan kirja merkitsi minulle aivan uuden kiehtovan maailman, **tiedemaailman** avautumista. Aikaisemmin minua oli ehkä liikaa hallinnut ajatus "koko maailma on pahan vallassa". Tämä oli osaltaan estänyt näkemästä Jeesuksen valtasuuruutta ja niitä aseita, jotka uskoville on annettu – kaikilla sektoreilla - taistelussa pahuuden henkivaltoja vastaan.

SYTYTTÄVÄ KIRJA

Aivan ensikosketus uuteen kirjaan ei ollut kovin lupaava. Tuntui, ettei meikäläinen tavallinen sukankuluttaja pääse professorin sfääreihin. Koin, etten saa kirjan tekstistä irti enempää "kuin hiiri kovasimesta". Mutta varsin pian tilanne muuttui: *"Ma luin rivin, luin kaks, vereni tunsin kuumemmaks."* Kirja tempasi mukaansa. Uudet kiehtovat ja fantastiset näkymät alkoivat aueta. **Koin, että olen saanut todellisen aarteen.**

TÄHTI YLIOPISTON TAIVAALLA

Sitten **Osmo Tiililän** päivien ei yliopistomaailmasta ole noussut mitään kovin merkittävää sananjulistajaa. Liberaaliteologinen tiedekuntakin on saanut kaikessa rauhassa kylvää lustettaan. Herran kansa on kuitenkin hartaasti kaivannut, rukoillut ja odottanut selkeä-äänistä johtajaa Suomen Siionille. Nähdäkseni tähän rukoukseen on nyt vastattu. **Olemme saaneet pasuunan, joka antaa selkeän äänen.**

”Huuda täyttä kurkkua, älä säästä, korota äänesi niinkuin pasuuna, ilmoita minun kansalleni heidän rikoksensa ja Jaakobin huoneelle heidän syntinsä” (Jes.58:1).

SOTAJALALLA

Puolimatka syyttää tiedemiehiä **kvasi- eli näennäistieteestä**. Hänen sotastrategiansa: hyökkäys on paras puolustus! Puolimatka hyökkää nykytiedettä vastaan sen omilla aseilla. Tieteellä on epäluotettavat tutkimusmenetelmät, jotka taas johtavat väärin johtopäätöksiin. Ei ole olemassa mitään arvovapaata ja neutraalia tiedettä. Tiede on **ateistista, agnostista tai sitten teististä**. ”Ateismi ja agnotismi ovat seurausta Jumalaa koskevan tiedon torjumisesta piilotajuntaan.” Piilotajunta on myös kaikenlaisten myyttien lähde. Samalla ihminen suostuu elämään itsepetoksessa. Käydessään taistelurintamalle Puolimatka samalla toimii apostolisella linjalla:

”Kun minulla, rakkaat ystävät, on ollut harras halu kirjoittaa teille yhteisestä pelastuksestamme, olen tuntenut velvoitusta kirjoittaa ja kehottaa teitä TAISTELEMAAN sen uskon puolesta, joka kerta kaikkiaan on annettu pyhille” (Juud,3; Saarnivaaran käänn.)

NATURALISMIN SATO

Miksi lähteä sotimaan vallitsevaa tiedenäkemyksiä vastaan? Eikö olisi hyödyllisempääkin tekemistä? **Naturalismi vie ihmisiltä Raamatun ja Jumalan – ja toivon.** Elämältä menee tarkoitus. Tämä näkyy yhä kasvavina itsemurhatilastoina. Varsinkin nuorten kohdalla tilanne on surkea – ei jakseta elää.

”Jumalan torjumisen seurauksena ihmiselle syntyy epärealistisia oletuksia omasta kaikkivoipaisuudesta, ja näiden kaikkivoipaisuuden unelmien romahtaessa ihminen on vaarassa joutua epätoivoon” (11).

Kristityn vaellus-kirjassa on Epätoivo-niminen jättiläinen. Tiede ja teologia ovat menneinä vuosisatoina palvelleet tämän jättiläisen turmiollisia tarkoitusperiä.

”Aamulla Epätoivo meni heidän luoksensa entiseen kolkkoon tapaansa ja havaitessaan heidät hyvin sairaksi ruoskimisen jäljeltä hän sanoi, että koska he eivät kuitenkaan enää koskaan pääsisi vapaiksi sieltä, heidän ainoa pelastuksensa olisi heti surmata itsensä joko veitsellä, hirttäytymällä tai myrkyllä. Sillä hän sanoi, miksi eläisitte, koska elämä on niin katkeraa” (mt.s.132).

”että te siihen aikaan olitte ilman Kristusta, olitte vailla Israelin kansalaisoikeutta ja vieraat lupauksen liitoille, ilman toivoa ja ilman Jumalaa maailmassa” (Ef.2:12).

PYHÄKKÖJEN PUHDISTUS

Ruoska viuhuu ennennäkemättömällä tavalla. Puolimatka ei tyydy vain kirkon puhdistukseen. Hän näkee saman ongelman kalvavan sekä tiedettä että kirkkoa. Harhautunut materialistin tiede on **liberaaliteologian kautta turmellut myös kirkon**. Molemmat tarvitsevat ”syväpuhdistuksen”. On suorastaan hämmästyttävää se into, millä hän käy näiden molempien puhdistukseen. Tulee mieleen Jeesuksen suorittama temppelein puhdistus. Jotakin ”pyhää kiivautta” aistii myös Puolimatkan toiminnasta: **”Silloin hänen opetuslapsensa muistivat, että on kirjoitettu: ”Kiivaus sinun huoneesi puolesta kuluttaa minut” (Joh.2:17)**. Sekä tieteen pyhäkkö että Herran huone ovat heikossa kunnossa; puhdistus on välttämätön. Herran huone on kauttaaltaan liberaaliteologian turmelema, **joka on eräs osa mädännyttä tiedeyhteisöä**.

ATEISTINEN OPETUS

Kristillisessä Suomessa on Puolimatkan mukaan pitkälti ateistinen opetus:

”filosofinen opiskelu suomalaisessa yliopistomaailmassa tapahtuu pitkälti ateismin ja agnostismin ehdoilla” (7).

Neutraalia (arvovapaata) tiedettä ei ole olemassakaan: *”Ihmisen ajattelun taustalla on aina julkilausumattomia oletuksia todellisuuden perimmäisestä luonteesta” (61)*. Tässä lienemme tekemisissä ”esiymmärryksen” kanssa. *”materialismi on esimerkki vääristyneestä tietoisuudesta” (60)*

RAKKAUS TOTUUTEEN

”Intohimoisesti kiinnostunut yksilö haluaa hintaan mihin hyvänsä päästä selville totuudesta” (175).

Puolimatkan selkärankaisen esiintymisen salaisuutena on ”rakkaus totuuteen”. Se on apostolista alkuperää – mutta tänään perin harvinaista:

”Minä olen tie ja totuus ja elämä” (Joh.14:6). ”Pyhitä heidät totuudessa; sinun sanasi on totuus” (Joh.17:7). ”Minua on suuresti ilahuttanut, että olen lastesi joukossa havainnut olevan niitä, jotka totuudessa vaeltavat sen käskyn mukaan, jonka me olemme saaneet Isältä” (2. Joh.4).

”Minulla ei ole suurempaa iloa kuin se, että kuulen lasteni vaeltavan totuudessa” (3. Joh.4).

KESKITTYMINEN KRISTUKSEEN

”Usko Jumalaan ei ole ajattelun primitiivinen vaihe, joka ajattelun kehittyessä sivuutetaan, vaan se on edellytys maailmankaikkeuden oikealle kuvaukselle, jonka ymmärtäminen selvenee ajattelun kehittyessä” (64).

KKK (kannattaa keskittää Kristukseen) on eräs keskeinen kirjan sanoma. Puolimatkan mukaan Kristus on avainhenkilö pyrittäessä viisautteen ja totuuteen.

”Sillä minä tahdon, että te tiedätte, kuinka suuri kilvoittelu minulla on teidän tähtenne ja laodikealaisten ja kaikkien tähden, jotka eivät ole minun ruumiillisia kasvojani nähneet, että heidän sydämensä, yhteenliittyneinä rakkaudessa, saivat kehoitusta omistamaan täyden ymmärtämyksen koko rikkauden ja pääsisivät tuntemaan Jumalan salaisuuden, Kristuksen, jossa kaikki viisauden ja tiedon aarteet ovat kätkeytinä.” (Kol.2:1-3).

ARKHIMEDEEN PISTE

Arkhimedes (287-212 eKr.)

Arkhimedes teki monia keksintöjä: 1) hydrostaatiikan laki (kappale menettää painostaan niin paljon kuin sen syrjäyttämä vesimäärä painaa, 2) pii 3.14 (ympyrän halkaisijan suhde kehään, 3) "vipulaki": "ANTAKAA MINULLE KIIITEÄ PISTE, NIIN VIPUAN MAAN PAIKOILTAAN".

Universumissa kaikki liikkuu. Tähdet, linnunradat, aurinko, kuu jne. Onko mitään paikallaan pysyvää? Raamattu kertoo, että yksi on muuttumaton, jonka varaan pieni, heikko ja hauras ihminen voi tässä epävarmuuksia täynnä olevassa maailmassa rakentaa. **On olemassa "piste", josta käsin avautuvat sekä hengelliset että tieteelliset totuudet.** Kristus on se strateginen piste, josta käsin avautuu Jumalan monimuotoinen ja ihmeellinen maailma. **Sekä tieteen että seurakunnan puolella on tämä piste löydettävä – muutoin me olemme joutavanpäiväisiä tyhjäntoimittajia.**

"Jeesus Kristus on sama eilen ja tänään ja iankaikkisesti" (Hebr.13:8).

VAIN HARHAISIA LÄHTÖKOHTIA

"Ihmisen näkökulma todellisuuteen vääristyy, kun hän asettaa itsensä maailmankaikkeuden keskukseen" (267).

Kaikki yritykset, joissa totuuteen pyritään ilman Kristus-pistettä, on tuomittu epäonnistumaan. Aina silloin, kun ihminen ei ole oikeassa suhteessa Jumalaan, hänellä on harhainen lähtökohta. Jos suunnistaja ei tiedosta omaa asemaansa, hänen on mahdotonta osua maaliin. **"Muista, taidoista on parhain, tunteminen omain harhain."** Synnin eräs merkitys = osua harhaan. Ilman Kristus-kiintopistettä tiedemies ei voi lainkaan saavuttaa totuutta. Tämä on naturalismin vääjäämätön kohtalo. Jos tutkija ei alistu Jumalan tiehen, hänen osansa on epäonnistua.

JUMALAN PAKENEMINEN

"Vaikka ihminen on jatkuvasti kasvokkain Jumalan todellisuuden kanssa luomakunnassa, hänellä on niin pakottava tarve paeta tätä todellisuutta, että hän painaa jumalatietoisuuden syvälle piilotajuisiin syvyyksiin. Sieltä käsin se kuitenkin vääristyneessä muodossa ohjaa ihmisen käyttäytymistä niin, että täysin ateistisissäkin yhteiskunnissa ilmenee uskonnollisuutta esimerkiksi henkilöpalvontana" (263).

–Tämä toteutuu mm. Pohjois-Koreassa ja Kiinassa.

JUMALASTA VAPAUTUMINEN

Jumalaton ihminen kokee Jumalan ja hänen sanansa rasittavana kahleena. Hän pyrkii kaikin tavoin vapaaksi tästä kahleesta: **”Katkaiskaamme heidän kahleensa, heittäkäämme päältäämme heidän köytensä”** (Ps.2:3).

”Kristillisen tulkinnan mukaan ihminen siis torjuu Jumalan pois tietoisuudestaan, koska hän haluaa vapautua auktoriteetista, jolla olisi oikeus ohjata hänen elämäänsä ja määrittellä, mikä on hyvää ja paha, oikeaa ja väärää” (270).

”Vapautuessaan Jumalan auktoriteetista hän samalla jää vaille Jumalan tarjoamaa turvaa, järjestystä ja elämää” (271).

DIAGNOOSI JA ANALYYSI

Professori **Osmo Tiililä** näki kirkon vakavan vamman jo 1950-60 luvuilla. Tiililä pauhasi kuin ”Oulun koski” Helsingin yliopiston korkeimmalta pallilta. Vastakaiku jäi vähiin. Sittemmin ei Tiililän tapaisia ”professorihäiriköitä” ole keskuudessamme ollut – eipä edes kovin monta tohtoriakaan (**Saarnivaara** poikkeuksena).

Teol.yo. **Lasse Marjokorpi** kirjoitti (1971) kirjan ”Kirkon kuoleman sairaus”. Minusta se oli pätevä diagnoosi kirkon silloisesta tilasta. Kirjan selkeästä ja voimakkaasta tekstistä huolimatta se sai varsin vähän julkisuutta – asia painettiin villaisella. Kirkkopotilaan tila on jatkuvasti huonontunut; se on tänään jopa kriittinen.

Tapio Puolimatka näkee kirkon lisäksi koko tiedeyhteisön kamppailevan ”kuoleman sairauden” kourissa. Kalman haju on yhtä ilmeinen molempien kohdalla. Rohkeasti ja vakavasti vastuuta kantaen hän puuttuu tilanteeseen. Hän tajuaa tilanteen vakavuuden; nyt on hylättävä kosmetiikka ja laastarit. On lähdettävä kirurgin hommiin ja tehtävä tuskallinen leikkausoperaatio. Tiililän yritys kirkon pelastamiseksi kariutui mielestäni pitkälti Herran kansan tuen puutteeseen. **Älkäämme enää syyllistykö tähän kohtalokkaaseen virheeseen!**

Puolimatkan kirja on erinomaisen hyvä diagnoosi ja analyysi tieteen ja kirkon tilasta. Siinä läpivalaistaan kaikki hämäräkätöt ja raahataan luurangot esiin. Siinä unohdetaan väärä hienotunteisuus. Puolimatka näkee, mikä on keskeisin ongelma ja tarttuu nimenomaan siihen. Hän tekee onnistuneen tautipriorisoinnin molempien yhteisöjen kohdalla. Tämä takaa sen, ettei jäädä näpertelemään joutavanpäiväisissä pikkuasioissa. Professori Puolimatkan paljastavat kirjoitukset osoittavat, että hän on osallinen Jumalan Pyhästä Hengestä:

”Sillä Jumala ei ole antanut meille pelkuruuden henkeä, vaan voiman ja rakkauden ja TERVEEN ARVOSTELUKYVYN HENGEN ” (2. Tim.1:7; Weymouthin käänn.)

TIEDE EI OLE KUMONNUT USKONTOA

Puolimatka ei lainkaan yhdy ajatukseen, että tiede olisi kumonnut uskonnon. Vastakkainasettelu on tämän maailman ruhtinaan ja valheen isän työtä. Tiede oli terveellä teistisellä pohjalla vielä 1500-1700 luvuilla. Valistus vei sen harhapoluille. Puolimatka todistelee vakuuttavasti, että oikea tiede lähtee Raamatun pohjalta. Tiede ja uskonto lyövät kättä toisillensa. **Tieteen tulisi**

välttämättä avautua uskon suuntaan. *”Uskon, että ymmärtäisin”* (Anselm). Samoin olisi kovin terveellistä ja toivottavaa, että usko avartuisi tieteen suuntaan. Kuuluuhan koko maailma Jumalan ihmeelliseen luomistyöhön ja on näin avoin tutkimuskenttä, ihmettelyn ja kiitoksen aihe jokaiselle uskovalle. Kaikki todellinen tiede kulkee Jumalan, Raamatun ja Kristuksen kautta: **”jossa kaikki viisauden ja tiedon aarteet ovat kätkettyinä”** (Kol.2:3).

ITSETUNTEMUS

Oikeaan tieteen harjoittamiseen päästään ainoastaan itsekritiikin kautta. Ihmisen on vaikeaa asettaa Jumalan valokeilaan. Hän joutuu tällöin tunnustamaan oman jumalavastaisuutensa. Tämän myöntämällä ja tunnustamalla tilanne selviytyy.

”Joka rikkomuksensa salaa, se ei menesty; mutta joka ne tunnustaa ja hylkää, se saa armon” (Snl.28:13).

”Jos itsetuntemus on harhainen, kaikki ihmisen arviot ovat harhaisia” (217).

MAAILMAN SYNTY

Vaihtoehdot maailman synnylle: 1) **Älykäs suunnitelma**, Jumalan sanalla luotu. 2) **Sattuman tulos**, alkuräjähdyksen kautta ”tyhjästä” syntynyt. Ihminen joutuu todellisiin ongelmiin yrittäessään synnyttää maailman räjähdyksellä. Alkuräjähdyks on naturalismin ensimmäinen ongelma, mutta tämä tie on jatkossakin hyvin kivikoinen.

DNA-TUTKIMUS *”yli viidenkymmenen vuoden ajan DNA-tutkimus on tuottanut aineistoa uudelle ja valtavan vakuuttavalle argumentille älykkään suunnitelman puolesta”* (169).

PORTTO TIETEEN TEMPELISSÄ

Professori Tiirilän aikaan (1950-luvulla) Helsingin yliopiston apulaisprofessori **Olavi Castrén** julisti: **”Uudestisyntynyt teologi on portto tieteen temppelissä.”**

TIETEEN TEMPELI AVAUTUU

Professori **Tapio Puolimatka** on nyt avannut uskoville teologeille ja muillekin uskoville jälleen oven tieteen pyhäkköön. On tapahtunut ”temppelinvallaus”. Mitähän tästä seuraa? Tullaanko uskovien pätevät tutkimusmenetelmät hyväksymään laajemmissakin piireissä? Jumala on kuullut uskovien hartaat rukoukset ja antanut meille selkärankaisen miehen, joka on varustettu laaja-alaisella oppineisuudella, terävällä älyllä, hengellisellä viisaudella, syvällisellä Raamatun ja kristinuskon tuntemisella sekä erinomaisella rohkeudella.

SUMMA SUMMARUM

Kun tulin uskoon 1961, Jeesuksen tulo elämäni sai aikaan ilon ja riemun. Sain elämäni sisällön, jota olin kauan kaivannut ja etsinyt. Olin löytänyt TOTUUDEN. Lukiessani professori Tapio Puolimatkan kirjaa minulle kirkastui, ettei ole olemassa erikseen uskonnollisia ja tieteellisiä totuuksia, on vain YKSI TOTUUS: **”Minä olen tie ja totuus ja elämä”** (Joh.14:6). Jeesus on myös

UNIVERSUMIN TOTUUS. Maailmaan ei kerta kaikkiaan sovi monta totuutta. On suurenmoista saada palvoa Häntä, joka ”täyttää maan ja myöskin taivahan”.

”Hänessä meillä on lunastus, syntien anteeksisaaminen, ja hän on näkymättömän Jumalan kuva, esikoinen ennen kaikkea luomakuntaa. Sillä hänessä luotiin kaikki, mikä taivaissa ja mikä maan päällä on, näkyväiset ja näkymättömät, olkoot ne valtaistuimia tai herrauksia, hallituksia tai valtoja, kaikki on luotu hänen kauttansa ja häneen, ja hän on ennen kaikkia, ja hänessä pysyy kaikki voimassa. Ja hän on ruumiin, se on: seurakunnan, pää; hän, joka on alku, esikoinen kuolleista nousseitten joukossa, että hän olisi kaikessa ensimmäinen. Sillä Jumala näki hyväksi, että kaikki täyteys hänessä asuisi” (Kol.1:14-19).